

Helle Mathiasen, GartneriRådgivningen A/S og Maren Korsgaard, Økologisk Rådgivning, hma@seges.dk

Helle Mathiasen

På jagt efter flere nyttedyr

Nyttedyr er uundværlige i æbleplantagen, men hvordan tiltrækker og overvåger vi dem? Det var emnet på en workshop, hvor blomsterstriber, insekthoteller og diversitet var nøgleord

Lektor Lene Sigsgaard, KU og konsulent Maren Korsgaard, Økologisk Rådgivning, holdt den 15. april en workshop på Pometet i Taastrup for økologiske æbleavlere med udveksling af ideer og viden om nyttedyr. Der blev snakket om, hvordan vi kan øge, sikre og vurdere nyttedyrenes antal i plantagen. Workshoppen er et led i det europæiske projekt EcoOrchard, hvor 10 lande deltager. Projektet ser på tiltag, der kan øge både mængden af naturlige fjender og på metoder til at vurdere disse tiltag. De forskellige tiltag til at øge diversiteten

og mængden af nyttedyr udvælges på baggrund af et litteraturstudier og interviews og kan bestå af landskabs-elementer, som skaber en generel øget diversitet af flora og dermed fauna. Som et resultat deraf vil brugen af blomsterstriber blive afprøvet i feltforsøg.

Maren Korsgaard, Økologisk Rådgivning, var tovholder på ideer om tiltag, der kan øge mængden af nyttedyr og metoder til overvågning af dem. Avlerne prioriterede hvilke overvågningsmetoder, de selv vil gøre brug af.

Blomsterstriber kan tiltrække og holde på nyttedyr. I denne blomsterstribe er en stor andel græs, men også mange forskellige hjemmehørende, flerårige urter. På dagen genfandt Maren Korsgaard flere af arterne i blandingen.

Forskellige tiltag

På dagen kom deltagerne - godt en halv snes - med mange forskellige forslag til hvilke tiltag, der kan bidrage til flere nyttedyr i plantagen eller påvirke balancen mellem skade- og nyttedyr. De forskellige bud - eksempelvis insekthoteller i forskellige udformninger og øget diversitet af planter og plantemateriale i og omkring plantagen - blev gennemgået i forhold til deres effekt. Er de positive, negative eller neutrale i forhold til at tiltrække og holde på nyttedyr? Andre eksempler på tiltag var af dyrkningspraktisk karakter som begrænset græsslåning og timing af behandling, ek-

Lene Sigsgaard og Kristian Hansen, KU, nummer to og tre fra venstre, viser kort med æg af melmøl, hvordan de sættes på et blad og tjekkes med en lup efter 24 timer.

sempelvis tidspunkt for slåning af græs og blomsterstriber.

Blomsterstriber

Et tiltag, der blev set ved selvsyn på dagen, var blomsterstriber mellem rækkerne. Blomsterstriber fungerer som alternativ fødekilde for nyttedyrene og er derfor vigtige for at holde på dem, før skadedyrene dukker op, eller når de er i lavt antal. På Pometet i Taastrup er anlagt flere sammensætninger af blomsterstriber med varierende antal af arter for at vurdere deres holdbarhed. En stor andel af græsarter har vist sig at forlænge stribens holdbarhed. Dog kræver den slåning for at sikre, at de mindre konkurrencedygtige arter forbliver i blandingen. Slåning har derudover også den fordel at jage nyttedyrene op i træerne.

Visuel opgørelse

Forskellige overvågningsmetoder kan bruges til at vurdere, hvorvidt nyttedyrene er til stede og i hvor stort antal.

Laborant Kristian Hansen, KU, kigger efter nyttedyr med bankemetoden, der giver et hurtigt overblik, om der er mange forskellige insekter og særligt de lidt større og tunge som ørentviste og mariehøner.

Workshoppen bød på fire forslag og demonstration af sådanne metoder og dermed potentialet for regulering af skadedyr i plantagen.

Én metode er en visuel opgørelse af både bladlus og nyttedyr i et antal træer. Dette kan gøres flere gange i sæsonen, og opgørelsen fortæller noget om angrebsgraden og tilstedeværelsen af nyttedyr men ikke nødvendigvis noget om effekten af forskellige tiltag. Bladlusfjenders antal er nemlig mere påvirket af tætheden af bladlus. Derudover viste Lene Sigsgaard og Kristian Hansen fra KU tre andre former for visuel opgørelse:

- Bankning på grene med en bakke under. Kigge efter grupper af nyttedyr; ørentviste, mariehøner og edderkopper.
  - Metode med bølgepap.
  - Metode med ægprædationskort.
- Ved at sætte bølgepap omkring grene vil nogle insekter, særligt ørentviste, tage disse i brug som opholdssted. Dette kan tjekkes ved at åbne bølgepappet over en

beholder efter én-to uger. En ny og ikke afprøvet metode er at sætte et antal skadedyrsæg fast på et kort og sætte kortet på undersiden af et blad og efter 24 timer tjekke antallet af 'spiste' og udsugede æg med en lup. Denne metode kan sige noget om potentialet for bekæmpelse af æg fra skadedyr. Disse kort findes ikke i handlen men afprøves i projektet.

Hvor og hvornår

Ved at overvåge nyttedyrene forskellige steder i plantagen kan effekten af for eksempel læhegn eller blomsterstriber på nyttedyrene kortlægges. Tidspunktet for overvågning kan vælges ud fra et kendskab til hvilke skadedyr, der er et særligt problem, og hvornår de optræder, samt nyttedyrenes årskalender. Hvis fokus er på den røde æblebladlus, er det vigtigt at kende til, om der er nyttedyr til stede tidligt. De tidligste nyttedyr er blandt andre edderkopper og næbtæger. Fordele og ulemper ved metoderne blev debatteret, og ud fra egne vurderinger af metoderne vil avlere i denne sæson vurdere hvilke og hvor mange nyttedyr, der er i deres plantager. ■

Projekt EcoOrchard

- EcoOrchard er et europæisk forskningsprojekt med ni deltagerlande, deriblandt Danmark med Lene Sigsgaard, KU, og Maren Korsgaard, Økologisk Rådgivning.
- Projektets overordnede formål er at fremme naturlig regulering af skadedyr ved hjælp af metoder, der øger mangfoldigheden af nyttedyr.
- Projektet har særlig fokus på den røde æblebladlus, *Dysaphis plantaginea*, som er et fælles problem i alle lande, samt dens fjender.

Blåbærplanter

- Ungplanter · Færdigvarer
- I container - P1, C2, C3, C5, C7,5
- Bestillingsarbejder til aftalt tid.

Bestil allerede nu til levering i efteråret 2016 og foråret 2017!

HEINZ CLASEN

DORFSTRASSE 45
D-25499 TANGSTEDT

TEL.: 0049-4101-55 32 67
FAX: 0049-4101-55 32 68

info@clasen-baumschulen.de
www.clasen-baumschulen.de

Frigo tray friske planter

Jordbærplanter

fra slesvig holsten

NEW

Elegance, Ines

Kaack Pflanzenvermehrung GmbH u. Co. KG

Osterfeld 11
24649 Fuhlendorf
☎ +49 (0) 41 92 / 22 93
☎ +49 (0) 41 92 / 24 9
✉ info@kaack-pflanzenvermehrung.de

www.kaack-pflanzenvermehrung.de